

Ενότητα 6η Η ομορφιά δεν είναι το παν

Εὐμεγέθης ἔλαφος ὥρα θέρους
διψῶν παραγίνεται
ἐπί τινα πηγῆν διαυγῆ καί βαθεῖαν
καί πίων ὅσον ἤθελεν
προσεῖχεν τῇ ἰδέᾳ τοῦ σώματος.
Καί μάλιστα μέν ἐπήνει τήν φύσιν
τῶν κεράτων
ὡς κόσμος εἶη παντί τῷ σώματι.
Ἐψεγεν δέ τήν λεπτότητα τῶν
σκελῶν
ὡς οὐχ οἴων τε ὄντων
φέρειν πᾶν τό βάρος.
Ἐν ᾧ δέ πρὸς τούτοις ἦν,
αἰφνιδίως ἀκούεται ὑλακή τε κυνῶν
καί κυνηγέται πλησίον .
Ὁ δέ ὥρμα πρὸς φυγὴν
καί, μέχρις ὅπου διὰ πεδίου
ἐποιεῖτο τόν δρόμον,
ἔσώζετο ὑπὸ τῆς ὠκύτητος τῶν
σκελῶν.
Ἐπεὶ δέ ἐνέπεσεν εἰς πυκνήν καί
δασεῖαν ὕλην,
ἐμπλακέντων αὐτῷ τῶν κεράτων
ἔάλω,
μαθὼν πείρα
ὅτι ἄρα ἦν ἄδικος κριτῆς τῶν ἰδίων
ψέγων μέν τά σώζοντα,
ἐπαινῶν δέ τά προδόντα αὐτόν.

Ἐνα μεγαλόσωμο ελάφι σε εποχή
καλοκαιριού,
καθώς διψούσε, φτάνει κοντά
σε κάποια καθαρή και βαθιά πηγή
και, αφού ήπιε όσο (νερό) ήθελε,
παρατηρούσε τη μορφή του σώματός του.
Και κυρίως επαινούσε τη φύση των κεράτων
του
με την ιδέα ότι αυτά ήταν στολίδι για όλο το
σώμα του.
Αντίθετα, κατηγορούσε τα λεπτά του πόδια,
επειδή, κατά τη γνώμη του, δεν μπορούσαν
να αντέξουν όλο το βάρος του.
Και ενώ ασχολούνταν με αυτά,
ξαφνικά ακούγεται γάβγισμα σκυλιών
και κυνηγοί το πλησιάζουν.
Αυτό άρχισε να τρέχει ορμητικά, για να
ξεφύγει
και όσο έτρεχε σε ομαλό έδαφος,
σωζόταν από την ταχύτητα των ποδιών του.
Όταν όμως έφτασε σε αδιαπέραστο και
πυκνό δάσος,
επειδή του μπλέχτηκαν τα κέρατα,
παγιδεύτηκε
και έμαθε εξ ιδίας πείρας
ότι πράγματι ήταν άδικος κριτής των
ατομικών του γνωρισμάτων,
γιατί κατηγορούσε αυτά που το έσωζαν,
ενώ επαινούσε αυτά που το πρόδωσαν.

Νοηματική απόδοση του κειμένου

Ο Αίσωπος στο κείμενο αυτό περιγράφει το πάθημα ενός ελαφιού. Το ελάφι διψούσε πολύ και σταμάτησε σε μια πηγή, ήπια νερό και ξεδίψασε. Ύστερα, παρατηρούσε τη μορφή του σώματός του στα νερά της πηγής. Τότε επαινούσε τα κέρατά του, γιατί πίστευε ότι ήταν στολίδι για το σώμα του και κατηγορούσε τα πόδια του, επειδή ήταν λεπτά και δεν μπορούσαν να αντέξουν το βάρος του σώματός του. Κι ενώ σκεφτόταν αυτά, ακούστηκαν ξαφνικά γαυγίσματα σκυλιών και κυνηγοί. Τότε το ελάφι άρχισε να τρέχει, για να σωθεί. Και πραγματικά σωζόταν λόγω της ταχύτητας των ποδιών του στο έδαφος. Μόλις όμως μπήκε μέσα σ' ένα δάσος πυκνό και σκεπασμένο με δέντρα, μπλέχτηκαν τα κέρατά του και πιάστηκε από τους κυνηγούς. Την ώρα εκείνη κατάλαβε, ότι έκρινε άδικα κατηγορώντας τα πόδια του, που το έσωζαν και επαιμώντας τα κέρατα του, που το πρόδωσαν.

Ετυμολογικά

1. Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα της στήλης Α με τα παράγωγα ουσιαστικά της στήλης Β:

A	B
α. φυλάττω	1. τοκεύς
β. κόπτω	2. ταγός
γ. τίκτω	3. έργατης
δ. σείω	4. αγορά
ε. τάσσω	5. σεισμός
στ. άγείρω	6. φυλακή
ζ. λανθάνω	7. κόμμα
η. εργάζομαι	8. λάθος

2. Να συμπληρώσετε τα παράγωγα ουσιαστικά που ζητούνται:

- α. ᾄδω > ᾄδιδ..... (πρόσωπο που ενεργεί).
- β. σφάλλω > σφάλ..... (αποτέλεσμα ενέργειας).
- γ. κλίνω > κλί..... (ενέργεια, κατάσταση).
- δ. έγείρω > ἔγερ..... (ενέργεια, κατάσταση).
- ε. βλέπω > βλέμ (αποτέλεσμα ενέργειας).
- στ. δημιουργῶ > δημιουργ..... (πρόσωπο που ενεργεί).
- ζ. λατρεύω > λατρ..... (ενέργεια, κατάσταση).

Γραμματική

1. Βάλτε τα ουσιαστικά της α' κλίσης στην πτώση που ζητείται:

- α. τούς (πολίτης).
β. τῆς (πολιτεία).
γ. τήν (άνατροφή).
δ. τούς (νεανίας).
ε. τούς (ὀπλίτης).
στ. τῶν (ἀγωνιστής).

2. Να γράψετε τη γενική ενικού και πληθυντικού των ουσιαστικών:

γυμνασιάρχης, πατριώτης, μέλισσα, νεανίας, γραμματιστής, οἰκία.

3. Να κλιθούν οι πλάγιες πτώσεις ενικού και πληθυντικού αριθμού των παρακάτω ουσιαστικών :

- ὁ θεατῆς
ὁ νικητῆς
ὁ κοχλίας
ἡ σκαπάνη
ἡ ἄμιλλα
ἡ ἀλήθεια
ἡ κλῖνη

4. Να τοποθετηθούν στην κατάλληλη στήλη του πίνακα που ακολουθεί τα πρωτόκλιτα ουσιαστικά: χώρα, μοῖρα, τράπεζα, σαφήνεια, πείνα, ρίζα, θάλαττα, ἄμαξα, ἀργία, πείρα.

γενική σε - ας	γενική σε - ης

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Γιατί καμάρωνε το ελάφι κοιτάζοντας την εικόνα του μέσα στο νερό; Ποιο ανατομικό χαρακτηριστικό του θεωρούσε ότι δεν ταίριαζε με τη συνολικά καλή εικόνα του;

Το ελάφι, σκύβοντας να πει νερό από μια πηγή, καμάρωνε την όμορφη εικόνα του, όπως αντικατοπτριζόταν στο καθαρό νερό. Περισσότερο θαύμαζε τα κέρατα που τα θεωρούσε το στολίδι της εμφάνισής του, στενοχωριόταν όμως για τα πόδια του, επειδή ήταν πολύ λεπτά και έμοιαζαν δυσανάλογα με το υπόλοιπο σώμα.

2. Ποιο χαρακτηριστικό του ελαφιού το βοήθησε να ξεφύγει αρχικά από τους κυνηγούς; Ποιο χαρακτηριστικό του, αντίθετα, αποδείχτηκε μοιραίο;

Το ελάφι κατόρθωσε αρχικά να ξεφύγει από τους κυνηγούς χάρη στα γρήγορα πόδια του. Το στοιχείο δηλαδή του σώματός του το οποίο θεωρούσε άσχημο ή αταίριαστο με τη συνολική του εικόνα ήταν αυτό που το βοήθησε να σωθεί. Αντίθετα, το χαρακτηριστικό που θεωρούσε το ομορφότερο πάνω του και καμάρωνε γι' αυτό, τα κέρατά του αποδείχτηκαν μοιραία, αφού μπλέχτηκαν στα κλαδιά ενός δέντρου, με αποτέλεσμα το ελάφι να παγιδευτεί και να πέσει στα χέρια των κυνηγών.

3. Τι νομίζετε ότι διδάσκει ο μύθος αυτός του Αισώπου;

Ο μύθος του Αισώπου που περιγράφει το πάθημα του ελαφιού διδάσκει, ότι δεν πρέπει να δίνουμε σημασία μόνο σε ότι είναι όμορφο, αλλά και στο χρήσιμο και ωφέλιμο. Η εξωτερική ομορφιά είναι υποκειμενική και μπορεί να αλλοιωθεί με την πάροδο του χρόνου, ενώ είναι άχρηστη αν δε συνοδεύεται από άλλα χαρίσματα, κυρίως ψυχικά. Από την άλλη πλευρά, σωματικά χαρακτηριστικά που μπορεί κάποιος να υποτιμά στον εαυτό του συχνά κρύβουν σημαντικές ικανότητες όπως δύναμη ή ταχύτητα.

4. Πιστεύετε ότι στις μέρες μας αποδίδουμε σημασία στην εξωτερική εμφάνιση ή στον εσωτερικό μας κόσμο; Να επικαλεστείτε συγκεκριμένα παραδείγματα.

Η εξωτερική εμφάνιση έπαιζε σημαντικό ρόλο σε όλες τις εποχές και σε όλες τις κοινωνίες, με τη διαφορά ότι τα πρότυπα ομορφιάς δεν είναι πάντα ούτε για όλους τους λαούς τα ίδια. Στις μέρες η ομορφιά προβάλλεται καθημερινά από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης τα οποία μας δείχνουν πρότυπα τα οποία συχνά απέχουν πολύ από το μέσο άνθρωπο. Πολλοί νέοι προσπαθούν να μοιάσουν σε μοντέλα με αποτέλεσμα να ασχολούνται σε υπερβολικό βαθμό με το ντύσιμο και τον καλλωπισμό, να κάνουν εξαντλητικές δίαιτες, με καταστροφικές συνέπειες για την υγεία. Επιπλέον, η καλή εξωτερική εμφάνιση κάποιες φορές θεωρείται προϋπόθεση ακόμη και σε επαγγέλματα στα οποία δεν παίζει κανένα ρόλο. Η ομορφιά είναι μια διαχρονική αξία. Δεν πρέπει όμως να δημιουργεί άγχος και χαμηλή αυτοεκτίμηση στους νέους, αφού οι πνευματικές ικανότητες και τα ψυχικά χαρίσματα συχνά υπερνικούν τα σωματικά ελαττώματα. Με την προϋπόθεση ότι ένας άνθρωπος έχει καλή μόρφωση και αυτοπεποίθηση, αρκεί η περιποιημένη εμφάνιση, για να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στην εξωτερική εικόνα και στον εσωτερικό του κόσμο.